

STUDIEHANDBOK FÖR BIBLISK-LUTHERSKT SEMINARIUM*

Allmän information

Biblisk-lutherskt seminariums erbjudande

Biblisk-lutherskt seminarium (BS) erbjuder fr.o.m. hösten 2010 gedigen och kvalificerad bibelfilologisk och bibelteologisk utbildning.

Bakgrund

Akademiska teologiska utbildningar och s.k. bibelskolors utbildningar idag fungerar inte väl. Det förekommer i dem både brister och fel.

En brist i vissa utbildningar är att de ger för ytliga kunskaper: man läser Bibeln endast i översättning och dessutom bara valda delar av den så att insikterna i Bibeln förblir relativt ytliga.

Andra, högre utbildningar är för snäva. Man lägger fokus på att lära sig komma igenom bibeltexter grundspråk, men vanligen endast på ett eller två av dem, fastän en kompetent bibelfilolog och -teolog utöver god och aktiv färdighet i grekiska och hebreiska behöver grundläggande och aktiva kunskaper i latin och arameiska. Sådana utbildningar med kurser i grundspråk och läsning i grundtexter är tyvärr ofta så koncentrerade och knappa att behållningen några år efter examen är bleka minnesbilder av något exotiskt utan större vardagsnytta. En bidragande orsak är säkerligen att studenten inte fick naturliga möjligheter att befästa sina kunskaper under studietiden. Inom dessa högre utbildningar brukar man inte läsa igenom Bibeln i översättning ens *en* gång. En annan brist är att Bibeln vanligen tas upp antingen exegetiskt eller systematiskt, inte både - och. På utbildningar där systematisk teologi eller liknande undervisas är den nämligen ofta i stor utsträckning lösgjord från Bibeln.

Ett fel på många utbildningar är att det är viktigare att lära sig vad sekundärlitteraturen säger om Bibeln än att förstå Bibeln själv på dess egna villkor.

Ett vanligt och oerhört allvarligt fel är att utbildningen utgår från att Bibeln inte är ofelbar.

Tillämpningen av Bibeln praktiskt i det personliga livet och församlingslivet sätts i flera utbildningar på undantag.

Det är mot bakgrund av dessa brister och fel i gängse bibelutbildningar som Biblisk-lutherskt seminariums utbildning har inrättats.

Struktur

Biblisk-lutherskt seminariums utbildningar ges av Institutet för biblisk-luthersk filologi (IBLF), som inrättats på uppdrag av S:t Thomas lutherska församling, Motala.

Biblisk-lutherskt seminariums förberedande, beslutande och verkställande organ är dess lärarkollegium, vilket utgörs av dess lärare.

Biblisk-lutherskt seminarium delger information om och rön från sin verksamhet genom tidskriften *Biblisk-lutherskt Magasin (BM)*, som publiceras av Institutet för biblisk-luthersk filologi.

Mål, profil och innehåll

Biblisk-lutherskt seminariums mål är att ge en bibelfilologisk och bibelteologisk

utbildningsgång på akademisk nivå för manliga studenter från i första hand de nordiska länderna.

Utbildningsgångens profil beskrivs bäst som en för nordiska sammanhang unikt integrerad, täckande och kvalificerad utbildning med Bibelns ofelbarhet som utgångspunkt för undervisningen.

Utbildningen har dels en *grundnivå*, dels en *avancerad* nivå.

Utbildningen på grundnivå har två utbildningar, en i biblisk filologi och en i biblisk-luthersk teologi, och utbildningen på avancerad nivå har två utbildningar en för högre examen i biblisk-luthersk filologi och en för högsta examen i biblisk-luthersk filologi.

Inom utbildningen för grundnivåns 1:a examen, den i *biblisk filologi*, introduceras studenten i Bibeln och tillhandahålls medlen för att själv kunna fördjupa sig i Bibeln och använda den i sin framtida verksamhet. Inom utbildningen för grundnivåns första examen introduceras studenten också i de Lutherska bekännelseskriteriernas bibliska sanningar.

Inom utbildningen för grundnivåns 2:a examen, den i *biblisk-luthersk teologi*, introduceras studenten i Bibelns undervisning på ett systematiskt sätt, utifrån företrädesvis konfessionell luthersk lärotradition. Inom utbildningen för denna bibelteologiska examen introduceras studenten också i allmän och nordisk kyrkohistoria och den konfessionella lutherska kyrkans praktiska teologi, pastoralteologi, liturgik och homiletik.

Inom utbildningen för grundnivåns 2:a examen erbjuds också därtill behörig student att praktiskt tillägna sig och tillämpa sina bibelfilologiska och -teologiska kunskaper i form av praktiska övningar och praktik (beträffande behörighet se avsnittet ”Grundnivåns praktiska övningar och praktik”).

Inom utbildningarna på avancerad nivå för *högre* respektive *högsta* examen i *biblisk-luthersk filologi* fördjupar sig studenten ytterligare inom ett huvudämne, Gamla testamentet eller Nya testamentet, och lär sig att bedriva självständig forskning inom det. Forskningen redovisas i en avhandling för högre examen och ytterligare en avhandling för högsta examen. Avhandlingen ska föra den bibliska forskningen framåt och vara av sådan kvalitet att den kunde publiceras i *Biblisk-lutherskt Magasins* supplementhäfte *Bibliska undersökningar (BU)*.

Inom utbildningarna på avancerad nivå fördjupar studenten sig dessutom i ett biämne. Till biämne väljs Gamla Testamentet, Nya Testamentet eller Konfessionell luthersk teologi.

Inom utbildningarna på avancerad nivå deltar därtill behörig student i handledda undervisningsövningar (beträffande behörighet se avsnittet ”Den avancerade nivåns undervisningsövningar”).

Grundnivåns praktiska övningar och praktik

Behörig till de praktiska övningarna och praktiken för grundnivåns andra examen är student som är *medlem* av S:t Thomas lutherska församling eller av församling i kyrkogemenskap med den.

Till praktiska övningar och praktik *ej behörig* student kan i stället

1) avklara studieperioden Fördjupande studier, som inkluderar två längre studieresor till minst ett av Bibelns länder. Studierna och studieresan/-resorna redovisas för Biblisk-lutherskt seminarium i två mer omfattande uppsatser och kan i viss mån tillgodoräknas som studier på avancerad nivå. Sammanlagt ska studieinsatsen inom Fördjupande studier motsvara 40 poäng.

2) göra praktiska övningar och praktik inom den kyrka eller församling som han själv tillhör. Observera att i detta fall utfärdar Biblisk-lutherskt seminarium en examen med namnet Lägre

grundexamen i biblisk-luthersk teologi.

Till praktik *behörig* student som ej önskar göra praktik kan byta ut den (men inte de praktiska övningarna omfattande 10 poäng) mot studier på samma sätt som under 1), varvid studieinsatsen ska motsvara 30 poäng.

Den avancerade nivåns undervisningsövningar

Inom seminariets utbildningar på avancerad nivå (=studierna för högre respektive högsta examen) erbjuds därtill behörig student handledda undervisningsövningar i sitt huvud- respektive biämne vid Biblisk-lutherskt seminarium eller i annan kvalificerad verksamhet anordnad av S:t Thomas lutherska församling eller församling i kyrkogemenskap med den.

Behörig till de handledda undervisningsövningarna på avancerad nivå är student som är medlem av S:t Thomas lutherska församling eller församling i kyrkogemenskap med den.

Till handledda undervisningsövningar ej behörig student absolverar i stället forskningskurser och/eller -resor.

Lärarkåren

Lärarkåren vid Biblisk-lutherskt seminarium består

1. av Lärarkollegiet i samförstånd med S:t Thomas lutherska församling kallade lärare med minst *två* examina på akademisk nivå, varav åtminstone den ena är inom läraruppdragets ämnesområde, eller med *en* högre eller högsta examen inom läraruppdragets ämnesområde, eller med motsvarande kompetens;

2. av Lärarkollegiet i samförstånd med S:t Thomas lutherska församling kallade föreläsare, med av Lärarkollegiet erkänd kompetens inom föreläsningens område.

Endast medlem i S:t Thomas lutherska församling eller församling i kyrkogemenskap med S:t Thomas lutherska församling kan vara lärare eller föreläsare vid Biblisk-lutherskt seminarium.

Studieort

Studieort är Vadstena.

Biblisk-lutherskt seminarium undervisar i för ändamålet anpassade lokaler, som ligger i centrala Vadstena.

I utbildningsgången på grundnivå ingår obligatoriska studieresor till för studierna relevanta länder och orter.

Dessutom kan längre studie- och forskningsresor ingå i utbildningarna: se avsnitten ”Grundnivåns praktiska övningar och praktik” och ”Den avancerade nivåns undervisningsövningar” ovan.

Bibliotek och studieplatser

I Biblisk-lutherskt seminariets lokaler finns ett bibelfilologiskt och -teologiskt referensbibliotek och några studieplatser. Biblioteket är normalt öppet för studenter Måndag–Fredag 12–15. Studieplatser finns tillgängliga Måndag–Fredag 11–17.

Undervisningsspråk

Undervisningsspråket är svenska, men även engelska kan förekomma.

Finskspråkiga studenter kan f.n. erbjudas viss stödundervisning på finska, tills de har tillägnat sig nog svenska för att självständigt tillgodogöra sig undervisningen.

Begreppet poäng

En poäng motsvarar ca 40 timmars arbete.

Undervisningen: omfattning och tider

Låsåret är ca 40 veckor långt. De löper från ca 20 augusti till ca 10 juni, med jul- och påskuppehåll om sammanlagt ca 2 veckor och sommaruppehåll om sammanlagt ca 10 veckor.

Undervisningen ges normalt i en omfattning av tio 45-minuterslektioner per *poäng* måndag–fredag. En förmiddagslektion börjar normalt vid 10–11-tiden och en eftermiddagslektion vid 15–16-tiden.

Studiefart

Alla kurser på grundnivå läses på *trekvartsfart*, så att studieprestationen motsvarar i genomsnitt sex timmar per dag, fem dagar i veckan.

Studierna på avancerad nivå för högre respektive högsta examen bedrivs på upp till helfart alltefter den studerandes möjligheter och seminariets resurser.

Kostnad

Undervisningen är gratis för studenter som är medlemmar i S:t Thomas lutherska församling och församling i kyrkogemenskap med den. Andra studenter behöver f.n. endast erlägga en avgift som täcker kostnaden för studieresorna. Avgiftens storlek bestäms av lärarkåren. Också eventuella forskningsresor bekostas av studenten.

Finansiering

En student vid Biblisk-lutherskt seminarium finansierar sin studietid själv genom t.ex. besparingar, arbete före och under studietiden, bidrag från olika håll, lån. Eftersom staten inte får ges styrmedel över Biblisk-lutherskt seminariums undervisningsinnehåll berättigar studier vid seminariet inte till statliga studiemedel.

För studier på avancerad nivå kan även en viss finansiering genom stipendier ur därtill inrättad(e) fond(er) komma i fråga.

Kurslitteratur

Kurslitteraturen bekostas av studenten. En del av kurslitteraturen säljs vid seminariet. Kostnaden för kurslitteraturen uppskattas f.n. till i genomsnitt ca 2000 kr/läsår. De två första åren är kostnaden högre för att sedan sjunka.

Boende

Seminariet kan för närvarande inte erbjuda studentrum; den studerande förutsätts ordna med sitt boende själv.

Studenten och omgivningen

Studenten förutsätts att genom t.ex. arbete, familjeliv och internetdebatter stå i kontakt med andra människor och lära sig interagera med dem på ett hedervärdt och rakryggat sätt.

Avskiljande från studier

Avskiljande från studier kan ske genom beslut av Biblisk-lutherskt seminariums lärarkollegium när student åsidosatt sina studier eller stört Biblisk-lutherskt seminarium i dess strävan att bedriva sitt arbete enligt sitt mål.

Gudstjänster och andakter

Studenten uppmanas att bevista gudstjänster och andakter som S:t Thomas lutherska församling anordnar.

Antagning

Biblisk-lutherskt seminarium antar ansökande studenter till utbildningen för Grundexamen i biblisk filologi som tätast vartannat år. Antagningen sker normalt under närmast föregående läsår. Första intagning är för studiestarten hösten 2010.

Antagningen baseras på

- 1) en antagningsintervju där studielämplighet bedöms;
- 2) gymnasiebetyg eller motsvarande;
- 3) ett test utformat för att visa huruvida den sökande klarar av utbildningen.

Biblisk-lutherskt seminarium antar också sökande studenter till utbildningen för Grundexamen i biblisk-luthersk teologi. Denna utbildning, som är under planering, ges tidigast fr.o.m. hösten 2014. För förkunskapskrav, se nedan under "Examina och ämnen".

Under de läsår till vilka antagning inte sker uppmanas den som är intresserad av att börja studera vid Biblisk-lutherskt seminarium att arbeta och lägga undan pengar, söka finansiärer för sina studier, komplettera sin utbildning för att kunna antas till studier vid Biblisk-lutherskt seminarium och/eller ägna sig åt andra nyttiga studier.

Biblisk-lutherskt seminariums resurser

Biblisk-lutherskt seminarium är ett litet lärosäte i en omgivning till största delen oförstående eller rentav negativ till bibelkunskap och biblisk utbildning och forskning. Undervisning och annan verksamhet bedrivs *alltid* i den mån som resurserna medger. Även om Biblisk-lutherskt seminariums med allvar strävar efter att förverkliga sitt mål och fullgöra sina därmed förbundna åtaganden, kan olika faktorer försvåra dess verksamhet till den grad att den måste skäras ned eller rentav, som en sista utväg, helt avvecklas. En student som önskar ta del av det goda som Biblisk-lutherskt seminarium har att förmedla gör klokt i att ta denna bistra verklighet med i beräkningarna.

Vad har en student med sig efter examen från Biblisk-lutherskt seminarium?

En student vid Biblisk-lutherskt seminarium lär sig förstå Bibeln i dess eget sammanhang samt får kunskaper om hur den har blivit förstådd och tillämpad senare i historien.

Studentens personliga behållning av studierna varierar givetvis efter hans relation till Bibeln.

En person med examen från Biblisk-lutherskt seminarium har fått en gedigen utbildning på akademisk nivå, där i synnerhet den uppnådda språkliga kompetensen är värdefull i sekulära arbeten som t.ex. språklärare och översättare.

För den student som tror på Bibelns budskap ger studierna på grundnivå välkomna förutsättningar att fungera inom det offentliga läroämbetet i församling och kyrka (som pastor, bibellärare, seminarielärare).

Den som går vidare med studier på avancerad nivå får kompetens att sköta framtida ledande uppdrag inom bibelfilologisk forskning och undervisning.

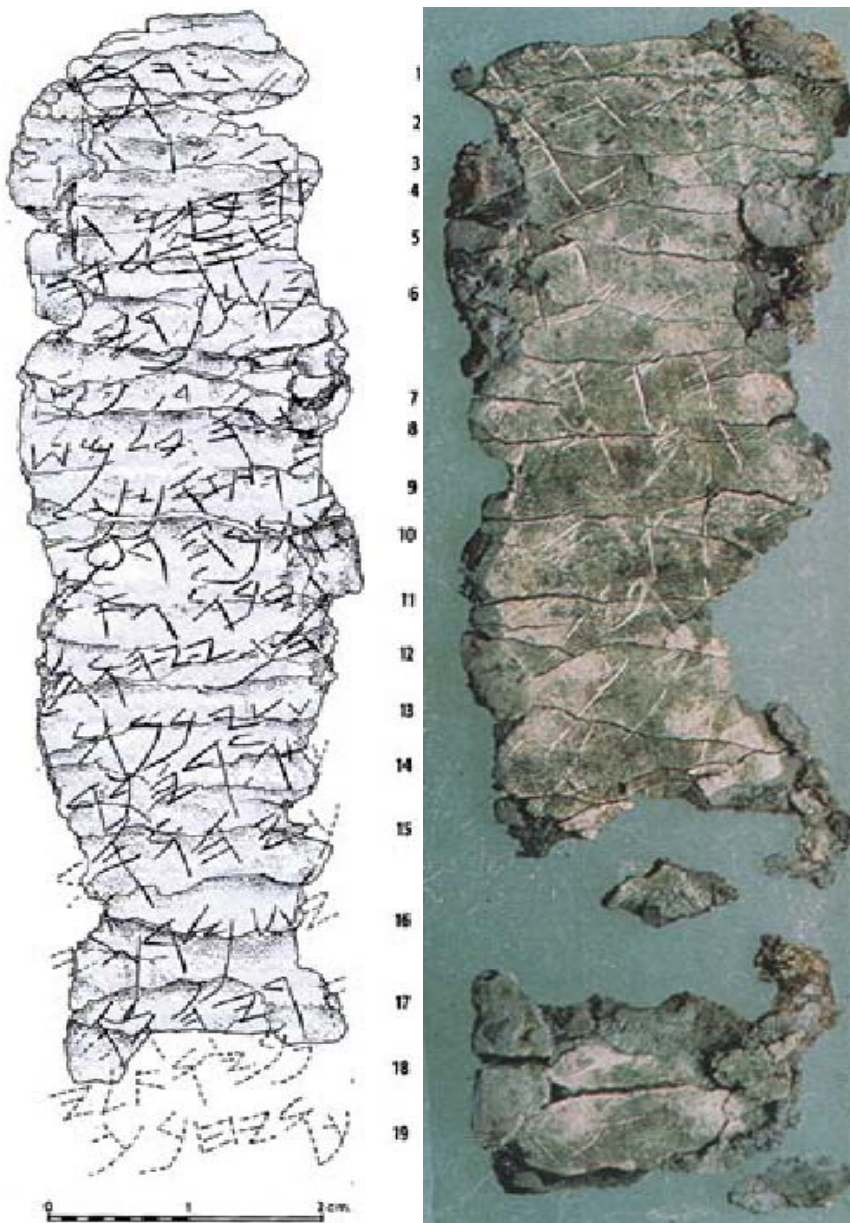
Stöd Biblisk-lutherskt seminarium!

Vi uppmanar alla som inser värdet av Biblisk-lutherskt seminarium att stödja det med gåvor och donationer. Uppgifter om bankkonto som gåvomedel kan sättas in på finns i *Biblisk-lutherskt Magasin*.

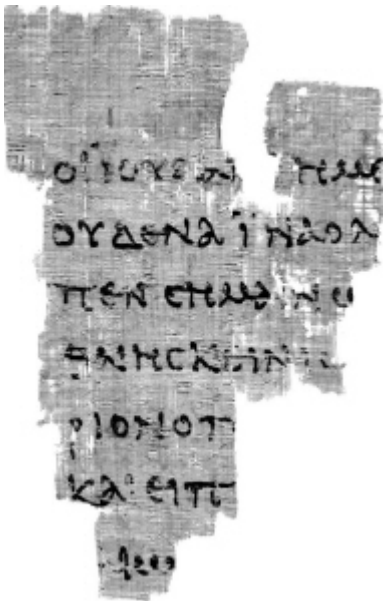
Texter som är språkligt åtkomliga för en student med examen från Biblisk-lutherskt seminarium

De tidigaste funna vittnesbörderna om Gamla testamentets text (slutet av 600-t.– början av 500-t. f. Kr.):

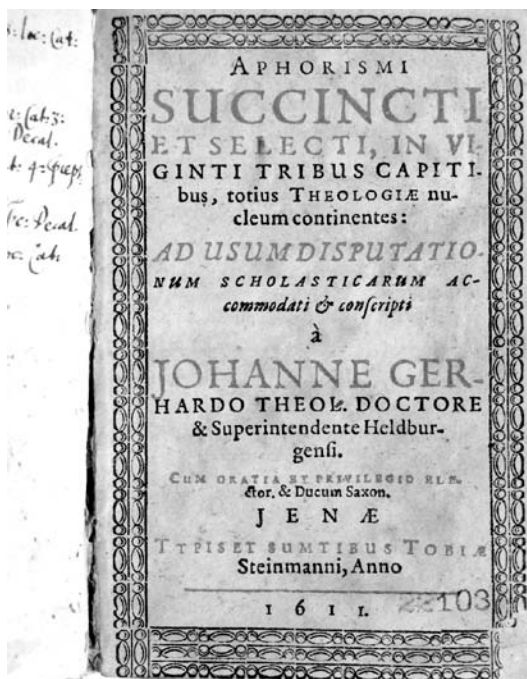
Till vänster en textavbildning med en form av Herrens välsignelse i 4 Mos 6 (enligt K. Jaroš, *Die ältesten Fragmente eines biblischen Textes*, 1997, bild 2, från G. Barkay, *Cathedra* 52, 1989, s. 52), till höger ett foto av en annan text med en form av Herrens välsignelse i 4 Mos 6 (*Near East Archaeological Society Bulletin* 49 (2004): 29 / Tel Aviv University)



Det tidigaste funna och säkerställda textvittnet till Nya testamentets text (ca 100–125 e.Kr.):
 Papyrus 52 med fragment av Joh 18:31-33 (P. Wegner, *A Student's Guide to Textual Criticism of the Bible*, 2006, s. 37 / John Rylands Library)



Titelsidan av Johann Gerhards *Aphorismi Succincti*. Boken är en kort dogmatik (framställning av trosläran) på latin av denna den tredje viktigaste lutherska teologen (efter Martin Luther och Martin Chemnitz). Gerhard kom sedan att skriva den lutherska normaldogmatiken: jätteverket *Loci Theologici*. *Aphorismi Succincti* är grundboken i BS undervisning i systematisk teologi. (Bilden från www.lutheranlegacy.org)



Examina och ämnen

Grundnivå

Studierna för Grundexamen i biblisk filologi (120 poäng, 4 år, trekvartsfart, start tidigast hösten 2010)

Förkunskapskrav:

Komplett nordiskt gymnasium eller motsvarande. Tyska motsvarande gymnasiekurserna 1-3 i Sverige. En uttalad avsikt att lära sig bibelteologins fyra språk och vinna insikter i Bibelns och Bekännelseskriaternas innehåll.

Innehåll:

1. Gamla testamentet (60 p)
 2. Nya testamentet (40 p)
 3. Bekännelseskriaternas (20 p)
- + Bibeln genomläses fyra gånger, en gång årligen

Gamla testamentet 60 p	Nya testamentet 40 p	Bekännelse- skriaternas 20 p
---------------------------	-------------------------	------------------------------------

Studierna för Grundexamen i biblisk-luthersk teologi (120 poäng, 4 år, trekvartsfart, start tidigast hösten 2014)

Förkunskapskrav:

1. Grundexamen i biblisk filologi, eller motsvarande kunskaper.
2. En uttalad avsikt att bli bibelforskare.
3. En uttalad avsikt att lära sig biblisk-luthersk systematisk teologi och vinna insikter i kyrkohistoria och i konfessionell luthersk kyrkopraxis.

Innehåll:

1. Systematisk teologi med teologins historia (60 p)
 2. Kyrkohistoria och praktisk teologi (20 p)
 3. Praktiska övningar och praktik (40 p) **alternativt** Praktiska övningar (10 p) och Fördjupande studier (30 p) **alternativt** Fördjupande studier (40 p)
- + Bibeln genomläses fyra gånger, en gång årligen

Systematisk teologi med teologins historia 60 p	Kyrko- historia och praktisk teologi 20 p	Praktiska övningar och praktik alt. Praktiska övningar och Fördjupande studier alt. Fördjupande studier 40 p
--	---	---

Avancerad nivå

Studierna för Högre examen biblisk-luthersk filologi (80 poäng, minst 2 år, upp till helfart, start tidigast hösten 2018)

Antagningskrav:

1. Grundexamen i biblisk filologi från Biblisk-lutherskt seminarium, eller motsvarande kunskaper.
2. Grundexamen i biblisk-luthersk teologi från Biblisk-lutherskt seminarium, eller 30 p Fördjupande studier inom studierna för Grundexamen i biblisk-luthersk teologi från Biblisk-lutherskt seminarium, eller motsvarande kunskaper.
3. En uttalad avsikt att lära sig utföra en uppgift inom bibelforskning.

Innehåll:

1. Huvudämnesstudier i Gamla testamentet eller Nya testamentet (30 p)
 2. Biämnesstudier i Gamla testamentet, Nya testamentet eller Konfessionell luthersk teologi (15 p)
 3. Handledda undervisningsövningar (5 p)
 4. Avhandlingsarbete (30 p)
- + Bibeln genomläses två gånger

Huvudämnesstudier 30 p	Biämnes- studier 15 p	Handl. underv.- övn. 5 p	Avhandlingsarbete 30 p
---------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

Studierna för Högsta examen i biblisk-luthersk filologi (80 poäng, minst 2 år, upp till helfart, start tidigast hösten 2020)

Antagningskrav:

1. Högre examen i biblisk filologi eller motsvarande kunskaper.
2. En uttalad avsikt att bli en bibelforskare.

Innehåll:

1. Huvudämnesstudier i Gamla testamentet eller Nya testamentet (20 p)
 2. Biämnesstudier i Gamla testamentet, Nya testamentet eller Konfessionell luthersk teologi (15 p)
 3. Handledda undervisningsövningar (5 p)
 4. Deltagande i seminarier och avhandlingsarbete (40 p)
- + Bibeln genomläses två gånger

Huvudämnesstudier 20 p	Biämnesstudier 15 p	Handl. underv.-övn. 5 p	Avhandlingsarbete 40 p
---------------------------	------------------------	----------------------------	---------------------------

Studiegången

Studierna för Grundexamen i biblisk filologi (120 poäng)

År 1. Gamla testamentet

Termin 1

GT-hebreiska (15 p)

Termin 2

Prosatext ur GT (10 p)

GT:s realia, inledn. (5 p)

År 2. Nya testamentet

Termin 3

NT-grekiska (10 p)

GT:s realia, forts. (5 p)

Termin 4

Texter ur NT (10 p)

NT:s realia, inledn. (5 p)

År 3. Fördjupning i Gamla och Nya testamentet

Termin 5

GT-arameiska, inledn. (5 p)

Texter ur NT, avsl. (3 p)

Texter ur NT:s omvärld på grekiska (2 p)

GT:s realia, avsl. (5 p)

Termin 6

GT-arameiska, avsl. (5 p)

Profettext ur GT (5 p)

NT:s realia, forts. (5 p)

År 4. De lutherska bekännelseskrifterna. Fördjupning i GT och NT

Termin 7

Latin (10 p)

De lutherska bekännelseskrifternas innehåll (2 p)

Texter ur de lutherska bekännelseskrifterna på latin och tyska, inledn. (2 p)

Termin 8

Texter ur de lutherska bekännelseskrifterna på latin och tyska, avsl. (6 p)

Poetisk text ur GT (4 p)

Hebreisk och arameisk epigrafik (1 p)

NT:s realia, avsl. (5 p)

Studierna för Grundexamen i biblisk-luthersk teologi (120 poäng)

År 1 (5). Systematisk teologi

Termin 1 (9)

Språklig fördjupningskurs (4 p) Prolegomena med religionshistoria (4 p) Teologi (6 p)

Termin 2 (10)

Antropologi inkl. etik (7 p) Kristologi (5 p) Soteriologi, inledn. (4 p)
--

År 2 (6). Systematisk teologi med teologins historia

Termin 3 (11)

Soteriologi, avsl. (4 p) Eskatologi inkl. ekklesiologi (6 p) Studieresa/-resor (4 p)
--

Termin 4 (12)

Teologins historia (10 p) Uppsats i systematisk teologi med teologins historia (6 p)

År 3 (7) Kyrkohistoria. Praktisk teologi. Praktiska övningar alt.

Fördjupande studier

Termin 5 (13)

Kyrkohistoria (10 p) Praktisk teologi (inl., 4 p)
--

Termin 6 (14)

Praktisk teologi (avsl., 6 p) Praktiska övningar alt. Fördjupande studier (10 p)
--

År 4 (8) Praktik alt. Fördjupande studier

Termin 7 (15)

Praktik alt. Fördjupande studier (15 p)

Termin 8 (16)

Praktik alt. Fördjupande studier (15 p)

Studierna för Högre examen biblisk-luthersk filologi (80 poäng)

Studiegången planeras i samråd med forskningsstudent.

Studierna för Högsta examen i biblisk-luthersk filologi (80 poäng)

Studiegången planeras i samråd med forskarstudent.

Kursplaner med litteratur

Grundnivå

Studierna för Grundexamen i biblisk filologi (120 p)

1. Gamla testamentet (60 p)

a) Gamla testamentets realia (15 p)

-Isagogik

-Allmän och speciell inledning (4 p):

P. Wegner, *A Student's Guide to Textual Criticism of the Bible*, 2004.

A. Steinmann, *The Oracles of God: The Old Testament Canon*, 1999.

H. Möller, *Alttestamentliche Bibelkunde*, 1986.

-Israelisk och främreorientalisk geografi i GT-lig tid (1 p):

B. Beitzel, *The New Moody Atlas of the Bible*, 2009.

-Israels historia (3 p):

E. Merrill, *Kingdom of Priests*, 1987.

J. Walton, *Chronological and Background Charts of the Old Testament*, 1994.

-Gammaltestamentlig arkeologi (1 p):

A. Millard, *Skatter från Bibelns tid*, 1985.

J. Currid, *Doing Archaeology in the Land of the Bible*, 1999.

-Texter från Gamla testamentets omvärld i översättning (2 p):

Urval (ca 300 s.) hämtat ur bl.a. M. Chavalas (utg.), *The Ancient Near East*, 2006; W. Simpson (utg.), *The Literature of Ancient Egypt*, 2003; S. Parker (utg.), *SBL Writings from the Ancient World*, 1990-.

-Gammaltestamentliga huvudbegrepp och lexikonstudier (1 p):

Seminarieövningar utifrån R. Harris m.fl., *Theological Wordbook of the Old Testament*, 1994.

-Studieresa

En studieresa till Israel (3 p)

Resan genomförs andra studieåret.

b) Gammaltestamentlig hebreiska (15 p)

-Nybörjarkurs i gammaltestamentlig hebreiska (10 p)

H. Ringgren, *Hebraisk begynderbog*, 1996.

-Vokaliseringsövningar och glosinlärning (5 p)

T. Lambdin, *Introduction to Biblical Hebrew*, 1971.

L. Mitchel, *A Student's Vocabulary for Biblical Hebrew and Aramaic*, 1984.

c) Gammaltestamentlig arameiska (10 p)

-Nybörjarkurs i GT-aramaiska (6 p)

F. Greenspahn, *An Introduction to Aramaic*, 2. uppl., 2003.

L. Mitchel, *A Student's Vocabulary for Biblical Hebrew and Aramaic*, 1984.

-Bibelaramaiska texter (3 p)

15 sidor text från Daniel och Esra (ur *Biblia Hebraica*). Ordbok: F. Matheus, *Kompaktwörterbuch Althebräisch*, 2006.

-Targumtexter (1 p)

5 sidor text från Targum Onkelos (ur E. Knudsen, *A Targumic Aramaic Reader*, 1981)

d) Prosatext ur GT (10 p)

-120 sidor hebreisk prosatext:

Företrädesvis 1 Mos, 2 Mos 1-20 (ur *A Reader's Hebrew and Greek Bible*, 2008). Grammatik: H. S

Nyberg, *Hebreisk grammatik*, 1972. Ordbok: F. Matheus, *Kompaktwörterbuch Althebräisch*, 2006.

S. Arnet, *Wortschatz der Hebräischen Bibel*, 2012

e) Profettext ur GT (5 p)

-40 sidor hebreisk profettext:

Företrädesvis från Jesaja (ur Biblia Hebraica). Grammatik som ovan. Ordbok: Koehler – Baumgartner eller annat större lexikon. S. Arnet, Wortschatz der Hebräischen Bibel, 2012.

f) Poetisk text ur GT (4 p)

-40 sidor hebreisk poetisk text:

Företrädesvis från Psaltaren (ur Biblia Hebraica). Grammatik som ovan. Ordbok: Koehler – Baumgartner eller annat större lexikon. S. Arnet, Wortschatz der Hebräischen Bibel, 2012.

g) Hebreisk och arameisk epigrafik (1 p)

-5 sidor hebreiska och arameiska inskrifter med kommentarer:

Kompendiematerial utifrån K. Jaroš, Inschriften des Heiligen Landes aus vier Jahrtausenden, 2001 och J. Renz – W. Röllig, Handbuch der althebräischen Epigrafik, 1995–.

2. Nya testamentet (40 p)

a) Nya testamentets realia (15 p)

-Isagogik

-Allmän och speciell inledning (4 p):

P. Wegner, A Student's Guide to Textual Criticism of the Bible, 2004.

Föreläsningar i kanonhistoria.

E. Mauerhofer, Einleitung in die Schriften des Neuen Testaments, 2004.

-Israels och östra Medelhavsområdets historia och geografi i nytestamentlig tid (2 p):

B. Reicke, Kristendomens historiska bakgrund, 1967.

B. Beitzel, The New Moody Atlas of the Bible, 2009.

-Arkeologi (1 p):

A. Millard, Skatter från de första kristnas tid, 1990.

-Texter ur Nya testamentets omvärld i översättning (2 p):

C. Barrett, The New Testament Background, 1995.

-Förhållandet mellan GT och NT (2 p):

Föreläsningar utifrån E. Hengstenberg, Christology of the Old Testament, 2008.

-Nytestamentliga huvudbegrepp och konkordansstudier (1 p):

Seminarieövningar utifrån Moulton and Geden, Concordance to the Greek New Testament, 2002 eller senare.

-Studieresa

-En studieresa till Grekland och Turkiet

Resan genomförs tredje studieåret (3 p).

b) Nytestamentlig grekiska (10 p)

-Nybörjarkurs i NT-grekiska

J. Blomqvist, Grekiska för teologer, 1993.

c) Texter ur NT (13 p)

-Ca 400 sidor grekisk text: Matt, Joh, Apg, Rom, 1 Kor:

Matt och Joh i A Reader's Hebrew and Greek Bible, 2008, resten ur en vetenskaplig utgåva.

Grammatik: J. Blomqvist – P.O. Jastrup, Grekisk/Graesk grammatik. Ordbok: E. Preuschen, Griechisch-deutsches Taschenwörterbuch zum Neuen Testament.

d) Texter ur NT:s omvärld på grekiska (2 p)

- 30 sidor grekisk text ur Septuaginta, Filon och Josefus samt Apostoliska fäderna:
Septuaginta, Filon och Josefus enligt urval i A. Wifstrand, Kring Nya Testamentet I–II, 1956. Brevet till Diognetus ur M. Holmes, Apostolic Fathers, 2008 (eller annan textutgåva). Grammatik: som ovan. Ordbok till de Apostoliska fäderna: Bauer – Aland (– Danker) 1988 (2000) eller senare, till de andra: Liddell – Scott m.fl., Greek–English Lexicon, 1940 eller senare.

3. De lutherska bekännelseskrifterna (20 p)

a) Latin (10 p)

- En nybörjarkurs i klassiskt latin. Elementa i romersk fornkunskap.
S. Edmar, Vivat Lingua Latina, 1996 (eller motsv.).
G. Söderström, Romersk fornkunskap, 1970.

b) Texter ur de lutherska bekännelseskrifterna på latin och tyska (8 p)

- 60 helsidor latinsk text:
De gammalkyrkliga bekännelserna, Augsburgska bekännelsen och Lilla katekesen, med kommentarer, ur Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche, 1930.
Grammatik: N. Sjöstrand, Ny latinsk grammatik, 1953. Ordbok: K.E. Georges, Ausführliches Lateinisch-Deutsches Handwörterbuch.
- 20 helsidor tysk text:
Urval av Konkordieformeln, med kommentarer, ur Die Bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche, 1930. Ordbok: J. och W. Grimm, Deutsches Wörterbuch, 1854–1960.

c) De lutherska bekännelseskrifternas innehåll (2 p)

- De lutherska bekännelseskrifterna i översättning.
Svenska kyrkans bekännelsekrifter, 1957.

Studierna för Grundexamen i biblisk-luthersk teologi (120 p)

1. Systematisk teologi med teologins historia (60 p)

a) Språklig fördjupningskurs (4 p)

Studenten väljer två av följande kurser efter egna behov, önskemål och tillgängliga resurser:

-Nybörjarkurs i klassisk syriska. Skrift-, ljud- och formlärans grunder inhämtas. Läsning av tjugo sidor bibeltext eller patristisk text i vokaliserad sereto.

A. Ungnad, Syrische Grammatik

Text ur C. Brockelmann, Syrische Grammatik

-Fördjupningskurs i klassisk grekiska med läsning av text av Xenofon och Johannes. Chrysostomos, ett trettiotal sidor.

J. Blomqvist – P.O. Jastrup, Grekisk/Graesk grammatik

Text ur gällande kritisk utgåva

-Fördjupningskurs i klassiskt latin med läsning av text av Augustinus, ett trettiotal sidor.

N. Sjöstrand, Ny latinsk grammatik

Text ur *CSEL*

-Fördjupningskurs i tidig nyhögtyska med läsning av ca fyrtio sidor text, förslagsvis i Stora katekesen och ett par predikningar av Luther.

En grammatik i tidig nyhögtyska

Text ur *WA*

b) Prolegomena med religionshistoria (4 p)

J. Gerhard, *Aphorismi Succincti*, under ref. till J. Gerhard, *Loci Theologici*

H. Ringgren – Å. Ström, *Religionerna i historia och nutid* (i huvuddrag)

c) Teologi (6 p)

J. Gerhard, *Aphorismi Succincti*, under ref. till J. Gerhard, *Loci Theologici*

d) Antropologi inkl. etik (7 p)

J. Gerhard, *Aphorismi Succincti*, under ref. till J. Gerhard, *Loci Theologici*

e) Kristologi (5 p)

J. Gerhard, *Aphorismi Succincti*, under ref. till J. Gerhard, *Loci Theologici*

M. Chemnitz, *De duabus naturis Christi* (i huvuddrag)

f) Soteriologi (8 p)

J. Gerhard, *Aphorismi Succincti*, under ref. till J. Gerhard, *Loci Theologici*

C.F.W. Walther, *Gesetz und Evangelium*

g) Eskatologi inkl. ekklesiologi (6 p)

J. Gerhard, *Aphorismi Succincti*, under ref. till J. Gerhard, *Loci Theologici*

C.F.W. Walther, *Kirche und Amt*

h) Studieresa/-or (4 p)

-En studieresa till Tyskland samt eventuellt en till Rom eller USA

Resan/resorna genomförs andra året.

i) Teologins historia (5 p)

- B. Hägglund, Teologins historia
- W.-D. Hauschild, Lehrbuch der Kirchen- und Dogmengeschichte, band 1 och 2 (de dogmhistoriska kapitlen, behandlade genom föreläsningar och kollokvier)
- H. Schmid, Dogmatik der Evangelisch-Lutherischen Kirche (i huvuddrag)

j) Konfessionskunskap och lutherdomens symbolik (5 p)

- Konfessionskunskap (2 p)
 - Föreläsningar i interkonfessionell polemik, utifrån bl.a. J. Gerhard, Confessio Catholica och A. Calovius, Consensus Repetitus
- Lutherdomens symbolik (3 p)
 - M. Luther, Schmalkaldiska artiklarna och Stora katekesen
 - Föreläsningar utifrån F. Bente, Historical Introduction to the Book of Concord
 - Seminarier kring Bekännelseskriteriernas läroinnehåll

k) Uppsats i systematisk teologi med teologins historia (6 p)

- Kurs i metodik (1 p)
- Kurs i uppsatsskrivning (1 p)
- Uppsatsförfattande och -seminarium (4 p)

2. Kyrkohistoria med praktisk teologi (20 p)

a) Kyrkohistoria (10 p)

- Till alla kurser: H. Jedin m.fl., Atlas zur Kirchengeschichte
- Inledning (1 p)
 - Föreläsningar över allmän och nordisk historia från fornkyrkans tid till våra dagar
- Antikens och medeltidens allmänna kyrkohistoria och kyrkogeografi (3 p)
 - Föreläsningar utifrån W.-D. Hauschild, Lehrbuch der Kirchen- und Dogmengeschichte, band 1
 - Eusebios, Kyrkohistoria
 - W. Elert, Abendmal und Kirchengemeinschaft...
 - J. Rinn – J. Jüngst, Kirchengeschichtliches Lesebuch (i urval)
 - J. Ayer (utg.), A Source Book for Ancient Church History (i urval)
- Nya tidens allmänna kyrkohistoria och kyrkogeografi (2 p)
 - Föreläsningar utifrån W.-D. Hauschild, Lehrbuch der Kirchen- und Dogmengeschichte, band 2
 - D. Plöse – G. Vogler (utg.), Buch der Reformation (i urval)
- Nordisk, speciellt svensk kyrkohistoria (2 p)
 - H. Lenhammar, Genom tusen år
 - B. Gustafsson, Svensk kyrkohistoria
- Luthersk kyrkohistoria (2 p)
 - P. Jonsson, Luthersk kyrkohistoria
 - H. Fausel, D. Martin Luther
 - E. Lund (utg.), Documents from the History of Lutheranism 1517–1750 (i urval)

b) Praktisk teologi (10 p)

- Pastoralteologi (4 p)
 - A. Schuetze – I. Habeck, Shepherd under Christ
- Liturgik med kyrkomusik (3 p)
 - C. Jones m.fl., The Study of Liturgy
 - C. Clemen, Quellenbuch zur praktischen Theologie
- Homiletik (3 p)
 - J. Gerlach – R. Habeck, Preach the Gospel

3. Praktik eller Fördjupande studier (40 p)

a) Praktiska övningar eller Fördjupande studier (10 p)

-Praktiska kurser och övningar i själavård och evangelisation (5 p)

D. Valleskey, We Believe – Therefore We Speak

-Predikoövningar och kateketik (5 p)

alternativt

-Fördjupande studier (10 p)

b) Praktik eller Fördjupande studier (30 p)

Avancerad nivå

Studierna för Högre examen i biblisk-luthersk filologi (80 poäng)

Kursplanen utarbetas senare av lärarkollegiet efter forskningsstudentens val av inriktning.

Studierna för Högsta examen i biblisk-luthersk filologi (80 poäng)

Kursplanen utarbetas senare av lärarkollegiet efter forskarstudentens val av inriktning.

***Uppdaterad augusti 2012**

© Institutet för biblisk-luthersk filologi